

Περιεχόμενα

editorial

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ

Νατάσσα Θεοδωρακοπούλου - Το Φόρουμ μπροστά στις προκλήσεις της νέας εποχής

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

1. Το κοινοβουλευτικό σύστημα: Δημοκρατική αρχή και πολιτική ευθύνη
2. Ο ισλανδικός δρόμος εξόδου από την κρίση
3. Από την Τυνησία, μέχρι κάθε γωνιά του κόσμου: Αξιοπρέπεια!

4. Επόμενος σταθμός Αθήνα!

5. Εκλογή οργάνων του ΙΝΠ

5. Η παρακαταθήκη του Γιάννη Μπανιά

6. Πρώτη συνάντηση της ομάδας οικονομολόγων του δικτύου transform!

**ΝΕΑ ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ
ΑΡΙΣΤΕΡΑ**

Με τη συνήθη, εξευτελιστική για τη δημοκρατία, διαδικασία του κατεπείγοντος ψηφίστηκε στη βουλή το πολυνομοσχέδιο Στουρνάρα-τρόικας, που περιείχε τα λεγόμενα προαπαιτούμενα μέτρα για την εκταμίευση άλλης μιας δόσης του πακέτου «σωτηρίας» της ελληνικής οικονομίας. Πολλά τα θύματα και αυτή τη φορά, με πρώτους τους 15.000 δημοσίους υπαλλήλους που θα χάσουν τη δουλειά τους μέχρι το τέλος του χρόνου, σύμφωνα με τη συμβατική δέσμευση του μνημονίου την οποία επιμελώς προσπαθούσαν επί μακρόν να αποκρύψουν οι τρεις εταίροι της τρικομματικής κυβέρνησης, προβάλλοντας στα ΜΜΕ μια εικόνα σκληρών διαπραγματεύσεων.

Ιστορική στιγμή, λοιπόν! Έσπασε, επιτέλους, το ταμπού της μονιμότητας στο δημόσιο, προς μεγάλη χαρά όχι μόνο του κ. Τόμσεν του ΔΝΤ, αλλά και των νεοφιλελεύθερων εκσυγχρονιστών της ΝΔ και του ΠΑΣΟΚ, καθώς και των φίλιων προς αυτά τα κόμματα εργοδοτικών οργανώσεων που εδώ και δεκαετίες ζούσαν μ' αυτό το όνειρο. Στο πλαίσιο της πολιτικής της «ευθύνης» που εγκαινίασε με τη συμμετοχή της στην κυβέρνηση, η ΔΗΜΑΡ στήριξε εντέλει και αυτή ένα μέτρο που μέχρι πρόσφατα δήλωνε ότι

θεωρεί αδιανόητο. Μεταφέρω κατά λέξη από την «Αυγή», όσα έγραφε για το θέμα αυτό ο φίλος *Αντώνης Μανιτάκης* το 2010: «Δεν τολμώ να φανταστώ ότι θα υπάρξει ελληνική κυβέρνηση που θα επιχειρήσει το αντίθετο, το οποίο θεωρώ ούτως ή άλλως απάνθρωπο: και μόνο η σκέψη του με ξεπερνά ως νομικό, ως συνταγματολόγο, ως δημοκρατικό πολίτη»...

Με τις υποχρεωτικές απολύσεις και την επιβολή πλαφόν 490 ευρώ σε όσους εντάσσονται στα προγράμματα τοπικής αυτοδιοίκησης (η οποία στην ουσία οδηγεί στην περαιτέρω μείωση του κατώτατου μισθού που από 751 ευρώ πριν από την απόβαση της τρόικας έχει φτάσει σήμερα στα 586 ευρώ), τιμήθηκε η επέτειος της 23ης Απριλίου 2010, όταν ο *Γεώργιος Παπανδρέου* ανακοίνωνε με εθνική υπερηφάνεια από το Καστελλόριζο την προσφυγή της χώρας στο μηχανισμό στήριξης.

Δύο μέρες μετά τη συμπλήρωση τριών ετών από την παράδοση στην τρόικα, αντιπροσωπεία του ΣΥΡΙΖΑ με επικεφαλής τον *Αλέξη Τσίπρα* συμμετείχε στη μεγάλη πορεία που έγινε στη Λισαβόνα για τον εορτασμό της 39ης επετείου από την Επανάσταση των Γαρυφάλλων, στις 25 Απριλίου 1974. Για την επίσκεψη στην Πορτογαλία, η οποία εντάσσεται στην πρωτοβουλία της «ενισχυμένης συνεργασίας» των λαών του ευρωπαϊκού Νότου, καθώς και για τις επα-

φές που έγιναν εκεί με κόμματα, συνδικάτα και προσωπικότητες, μπορείτε να διαβάσετε το κείμενο του Γιάννη Μπουρνού στα «Νέα για την Ευρωπαϊκή Αριστερά» του παρόντος δελτίου. Όπως θα δείτε, μεταξύ των θεμάτων που συζητήθηκαν και ανταλλάχθηκαν απόψεις ήταν και η Εναλλακτική Σύνοδος (Alter Summit) των ευρωπαϊκών κινημάτων και συνδικάτων, που θα γίνει στην Αθήνα από τις 7 έως τις 9 Ιουνίου.

Όπως φαίνεται στο κείμενο του Στέλιου Φωτεινόπουλου, τόσο η διεθνής όσο και η ελληνική οργανωτική επιτροπή του Alter Summit, στις οποίες το ΙΝΠ και το transform! παίζουν πρωταγωνιστικό ρόλο, εργάζονται πυρετωδώς για την επιτυχία της μεγάλης αυτής διοργάνωσης, η οποία ελπίζουμε ότι θα αποτελέσει σταθμό στην οργάνωση πανευρωπαϊκών αγώνων για την αντιμετώπιση της λιτότητας και την υπεράσπιση της δημοκρατίας σε όλες τις χώρες της ΕΕ. Η ανάγκη, όμως, επικοινωνίας των κινημάτων διαφόρων χωρών, ανταλλαγής εμπειριών και συντονισμού των δράσεών τους δεν αφορά μόνο την Ευρώπη, αλλά όλο τον κόσμο. Σημαντικό ρόλο σ' αυτή την προσπάθεια παίζει η διαδικασία του Παγκόσμιου Κοινωνικού Φόρουμ (ΠΚΦ), το οποίο φέτος έγινε στην Τυνησία μεταξύ 26 και 30 Μαρτίου. Όπως συμβαίνει από το πρώτο ΠΚΦ του Πόρτο Αλέγκρε, το 2001, το transform! και το ΙΝΠ διοργάνωσαν ή/και συμ-

μετείχαν σε μεγάλο αριθμό σεμιναρίων και εργαστηρίων κατά τη διάρκεια αυτής της μεγάλης διεθνούς συνάντησης.

Η *Νατάσσα Θεοδωρακοπούλου*, μέλος του ΔΣ του Ινστιτούτου και της Εκτελεστικής Επιτροπής του Κόμματος της Ευρωπαϊκής Αριστεράς, συγκαταλέγεται στο μικρό αριθμό προσώπων από όλο τον κόσμο που μετέχουν με συνέπεια και αποτελεσματικότητα στη διαδικασία των φόρουμ από τις αρχές της δεκαετίας του 2000 μέχρι σήμερα. Στη συνέντευξη που έδωσε στη Βαγγία Λυσικάτου και τη Δώρα Κοτσάκ, αναπτύσσει τις σκέψεις της για τη γενικότερη πορεία του Παγκόσμιου και του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Φόρουμ, καθώς και τις νέες ελπίδες που γεννά η Εναλλακτική Σύνοδος.

Όπως μπορεί να διαπιστωθεί από την ανάγνωση του «Ενημερωτικού Δελτίου», η δραστηριότητα του Ινστιτούτου συνεχίζει να είναι σημαντική. Ιδιαίτερα ενδιαφέρουσα και πολιτικά χρήσιμη ήταν η διάλεξη της *Λίλιας Μοξεσντοτίρ*, καθηγήτριας οικονομικών και μέλους του ισλανδικού κοινοβουλίου, η οποία παρουσίασε τον τρόπο με τον οποίο αντιμετωπίστηκε η κρίση στην Ισλανδία, ο οποίος διαφέρει ριζικά ως προς τις κοινωνικές του επιπτώσεις από τον αντίστοιχο που εφαρμόζεται μέχρι σήμερα στην Ελλάδα και στις άλλες χώρες του Νότου της Ευρώπης. Τη διάλεξη της προσκεκλημένης μας, που έγινε στις

17 Απριλίου στον Πολυχώρο της Ανοιχτής Πόλης, προλόγισε η *Μαρία Καραμεσίνη*, καθηγήτρια του Παντείου Πανεπιστημίου και μέλος του ΔΣ του ΙΝΠ. Για την εκδήλωση αυτή, την οποία μπορείτε να παρακολουθήσετε σε βίντεο που έχει αναρτηθεί στην ιστοσελίδα του Ινστιτούτου, γράφουν στο «Δελτίο» ο *Σωτήρης Κοσκολέτος* και ο *Γιάννης Γαϊτανής*, ο οποίος αυτήν την περίοδο κάνει την πρακτική του άσκηση στο Ινστιτούτο. Να σημειωθεί ότι, στο πλαίσιο της επίσκεψής της στην Ελλάδα, η *Λ. Μοξεσντοτίρ* είχε συζητήσεις με μέλη της Οικονομικής Επιτροπής του ΣΥΡΙΖΑ.

Λίγες μέρες αργότερα, στον ίδιο χώρο, το ΙΝΠ οργάνωσε ειδική εκδήλωση για την παρουσίαση του νέου βιβλίου της *Ιφιγένειας Καμτσιδου*, καθηγήτριας Συνταγματικού Δικαίου στο ΑΠΘ, με τίτλο *Το κοινοβουλευτικό σύστημα: Δημοκρατική αρχή και πολιτική ευθύνη*. Για το βιβλίο μίλησαν η *Ισμήνη Κριάρη-Κατράνη*, καθηγήτρια Συνταγματικού Δικαίου και Αντιπρύτανης Παντείου Πανεπιστημίου, ο *Παναγιώτης Μαντζούφας*, επίκουρος καθηγητής Συνταγματικού Δικαίου στο Τμήμα Νομικής του ΑΠΘ και ο *Χριστόφορος Βερναρδάκης*, επίκουρος καθηγητής Πολιτικής Επιστήμης στο Τμήμα Πολιτικών Επιστημών του ΑΠΘ και μέλος του ΔΣ του ΙΝΠ. Στο κείμενο της *Βαγγίας Λυσικάτου* μπορείτε να διαβάσετε τη σύνοψη των εισηγήσεων, καθώς και της ομιλίας της ίδιας της συγγραφέως.

Στις πρόσφατες δραστηριότητες του Ινστιτούτου πρέπει να προστεθεί και η εκδήλωση στη μνήμη του *Γιάννη Μπανιά*, που διοργάνωσαν στη Θεσσαλονίκη, στις 29 Μαρτίου, ο Όμιλος Φίλων του ΙΝΠ και η ΑΚΟΑ. Για το περιεχόμενο της εκδήλωσης, η οποία βιντεοσκοπήθηκε και αναρτήθηκε στην ιστοσελίδα μας, γράφει η «συνήθης» συνεργάτρια του «Δελτίου» μας *Νατάσσα Αναστασιάδου*.

Ως γνωστόν, (και) «έξω πάμε καλά». Η *Έλενα Παπαδοπούλου* γράφει για την πρώτη συνάντηση της ομάδας οικονομολόγων του transform! που έγινε στο Παρίσι στις 11 και 12 Απριλίου, στην οποία εκτός από την ίδια μετείχαν και οι *Βάλια Αρανίτου* και *Γαβριήλ Σακελλαρίδης*, μέλη του ΔΣ του ΙΝΠ. Επιπλέον, όπως ανακοινώθηκε στο προηγούμενο τεύχος του Ενημερωτικού Δελτίου, στις 26 και 27 Απριλίου έγινε στη Βιέννη το σεμινάριο του transform! με θέμα «Δημοκρατίες σε κατάσταση πώλωσης: τα αριστερά κόμματα στο σταυροδρόμι της οικονομικής και πολιτικής κρίσης». Αναλυτικές πληροφορίες για το συγκεκριμένο σεμινάριο, στο οποίο μετείχαν οι *Παναγιώτης Πάντος* και *Χάρης Γολέμης*, καθώς και η συνεργάτρια του ΙΝΠ *Χάρης Τριανταφυλλίδου*, θα υπάρχουν στο επόμενο «Ενημερωτικό Δελτίο».

Τέλος, ολοκληρώθηκε το μήνα αυτό η διαδικασία ανάδειξης νέων οργάνων του ΙΝΠ. Νέος

πρόεδρος του Ινστιτούτου είναι ο *Αριστείδης Μπαλτάς* και νέα αντιπρόεδρος η *Αθηνά Αθανασίου*, αντικαθιστώντας τον *Νίκο Πετραλιά* και τη *Σίσσυ Βελισσαρίου* αντίστοιχα. Καλωσορίζουμε τους πρώτους και ευχαριστούμε θερμά τους δεύτερους για τη συμβολή τους στο έργο του Ινστιτούτου, η οποία έτσι κι αλλιώς συνεχίζεται.

Χ.Γο.

Συντακτική ομάδα: Χάρης Γολέμης, Σωτήρης Κοσκολέτος, Δώρα Κοτσακά - Καλαϊτζιδάκη, Λουδοβίκος Κωτσονόπουλος, Βαγγία Λυσικάτου, Γιάννης Μπουρνούς, Σταύρος Παναγιωτίδης, Παναγιώτης Πάντος, Έλενα Παπαδοπούλου, Στέλιος Φωτεινόπουλος

Το Κοινωνικό Φόρουμ μπροστά στις προκλήσεις της νέας εποχής

Νατάσσα Θεοδωρακοπούλου, μέλος της γραμματείας της εκτελεστικής επιτροπής του ΚΕΑ και του Διοικητικού Συμβουλίου του ΙΝΠ

Το κίνημα που συνδέθηκε με το Παγκόσμιο και το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Φόρουμ γνώρισε ιδιαίτερη άνθηση στις αρχές τις δεκαετίας του 2000, τα τελευταία χρόνια ωστόσο διανύει μια περίοδο ύφεσης. Πόσο έντονη είναι αυτή η κάμψη και ποιες οι βασικές της αιτίες; Με βάση την εικόνα του Φόρουμ στην Τυνησία μπορούμε να προσβλέπουμε σε μια αναγέννηση αυτού του κινήματος;

Είναι γεγονός ότι τα τελευταία χρόνια μιλάμε συχνά για κάμψη του κινήματος ενάντια στη νεοφιλελεύθερη παγκοσμιοποίηση, όπως αυτό εκφράστηκε μέσα από το Παγκόσμιο Κοινωνικό Φόρουμ και το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Φόρουμ. Νομίζω, όμως, ότι πρέπει να ξεχωρίσουμε την πορεία των δύο αυτών διεθνών συναντήσεων γιατί κατά τη γνώμη μου υπάρχουν σημαντικές διαφορές.

Παρακολουθώντας την εξέλιξη του Παγκόσμιου Φόρουμ θα έλεγα ότι στις πρώτες διοργανώσεις το ενδιαφέρον επικεντρωνόταν

στις εξελίξεις στη Λατινική Αμερική και στο ρόλο που τα κινήματα της περιοχής διαδραμάτιζαν στην προσπάθεια ανατροπής των ολοκληρωτικών καθεστώτων και των πολιτικών που επέβαλλε το ΔΝΤ.

Η συμμετοχή των ευρωπαϊκών κινημάτων εκείνη την περίοδο ήταν πολύ σημαντική και αριθμητικά, αλλά κυρίως ποιοτικά, αφού, τότε ακόμα, η Ευρώπη είχε να καταθέσει (ή εμφανιζόταν ότι έχει) θετικές και ουσιαστικές εμπειρίες για τα ζητήματα της δημοκρατίας, των δικαιωμάτων, του κοινωνικού κράτους, των εργασιακών σχέσεων κ.λπ. Ήταν η περίοδος που χρησιμοποιήθηκε συχνά το ανέκδοτο «καλύτερα αγελάδα σε μια ευρωπαϊκή χώρα παρά πολίτης σε χώρα της Λατινικής Αμερικής!».

Από εκείνες τις πρώτες διοργανώσεις άνοιξαν τα θέματα του χρέους των χωρών του Τρίτου Κόσμου, συστηματοποιήθηκε η κριτική ενάντια στις νεοφιλελεύθερες πολιτικές, συγκροτήθηκε το μέτωπο για την προστασία του περιβάλλοντος και ξεκίνησαν οι πρώτες συζητήσεις για το ενδεχόμενο νέας παγκόσμιας οικονομικής κρίσης.

Η απόφαση να μετακινηθεί η διοργάνωση και σε άλλες ηπείρους, αρχικά στην Ασία και στη συνέχεια στην Αφρική, άλλαξε όπως ήταν φυσικό πολλά από τα αρχικά χαρακτηριστικά του Φόρουμ και ταυτόχρονα έδωσε τη δυνατότητα σε κινήματα και

πρωτοβουλίες από περιοχές που βρίσκονταν στο περιθώριο να βρεθούν στο επίκεντρο και ναβάλουν τη δική τους σφραγίδα τόσο στον τρόπο διοργάνωσης όσο και στην ατζέντα.

Ταυτόχρονα, αρχίζουμε να διαπιστώνουμε και μια σταδιακή υποχώρηση του πολιτικού ρόλου της Ευρώπης και των ευρωπαϊκών κινημάτων στην όλη διαδικασία, κυρίως στη θεματολογία και στις διάφορες δικτυώσεις που αναπτύσσονταν. Αν τα ευρωπαϊκά κινήματα εξακολουθούν να εμφανίζονται σε ρόλο πρωταγωνιστή, είναι γιατί εξακολουθούν να κατέχουν κυρίαρχες θέσεις στο Παγκόσμιο Συμβούλιο που διαχειρίζεται τη διοργάνωση, γεγονός που δημιουργεί συχνά έντονες αντιδράσεις και προκαλεί σοβαρές κριτικές από πολλούς συμμετέχοντες. Η κορυφή δηλαδή δεν ανταποκρίνεται πλέον στις αλλαγές και τις νέες τάσεις που διαμορφώνονται μέσα στο κίνημα.

Όλες αυτές οι διαπιστώσεις, όμως, δεν μπορούν να μας οδηγήσουν στο συμπέρασμα ότι το Παγκόσμιο Φόρουμ περνάει περίοδο κάμψης. Ιδιαίτερα μετά την Τύνιδα, η συμμετοχή εξακολουθεί να είναι μεγάλη και η ανάγκη για τη διαμόρφωση προϋποθέσεων για τη διεξαγωγή ενός διαρκούς διαλόγου ανάμεσα στα συνδικάτα, τις κοινωνικές οργανώσεις, τις νέες συλλογικότητες, αλλά και τις πολιτικές δυνάμεις με στόχο κοινές προτάσεις διεξόδου από την κρίση και αντιμετώπισης των νεοφιλελεύθερων

πολιτικών, είναι περισσότερο επίκαιρη παρά ποτέ. Με αυτή την έννοια η συνέχεια της προσπάθειας είναι επιβεβλημένη και η επιτυχία εξασφαλισμένη, αρκεί οι διαδικασίες και οι διεργασίες να είναι απολύτως ανοιχτές και ευαίσθητες στα νέα φαινόμενα, τις νέες τάσεις και κινήματα που εμφανίζονται σε μια περίοδο παγκόσμιας κρίσης.

Ας περάσουμε τώρα στο Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Φόρουμ που στην ουσία δημιουργήθηκε και συγκροτήθηκε μέσα από τις διαδικασίες του Παγκόσμιου με στόχο να ανοίξει ένα διαρκή διάλογο ανάμεσα στα ευρωπαϊκά κινήματα και να επιχειρήσει προσεγγίσεις και κοινές επεξεργασίες για τις ευρωπαϊκές πολιτικές, αλλά και να συνδέσει τον προβληματισμό των ευρωπαϊκών κινημάτων με τις ιδέες και τις διεργασίες στον υπόλοιπο πλανήτη.

Στην πρώτη περίοδο, που θα την προσδιόριζα μέχρι και το Φόρουμ της Αθήνας το 2006, η πορεία του Ευρωπαϊκού Φόρουμ ήταν πολύ επιτυχημένη και εξαιρετικά χρήσιμη σε πολλούς τομείς.

- Δόθηκε η δυνατότητα δημιουργίας θεματικών δικτυώσεων σε ευρωπαϊκό επίπεδο και αποκαταστάθηκε μια διαρκής επικοινωνία μεταξύ των κινημάτων.

- Διαμορφώθηκε μια νέα κουλτούρα διαλόγου μεταξύ των κινημάτων και ξεπεράστηκαν καχυποψίες και επιφυλάξεις του παρελθόντος.

- Εμπεδώθηκε η πρακτική λήψης αποφάσεων μέσα από συναίνεση.

- Η πολιτική αριστερά για πρώτη φορά μετά από μεγάλο διάστημα ξαναβρήκε το νήμα της επικοινωνίας με την κοινωνία και τα μεγάλα ακροατήρια και συνειδητοποίησε τις νέες συνθήκες, αποδεχόμενη τον πλουραλισμό των απόψεων αλλά και την ανάγκη δράσης μέσα στο κίνημα, ως μέρος του και όχι με το ρόλο του καθοδηγητή.

Θα τολμούσα να πω, ότι η νέα κατάσταση, όπως διαμορφώθηκε στο χώρο της πολιτικής αριστεράς στην Ευρώπη σήμερα, ξεκίνησε μέσα από τις λειτουργίες του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Φόρουμ.

Η δημιουργία του Κόμματος Ευρωπαϊκής Αριστεράς, αλλά και η συγκρότηση συνασπισμών αριστερών κομμάτων σε διάφορες χώρες οφείλουν πολλά στον τρόπο λειτουργίας και στις διεργασίες που αναπτύχθηκαν τα πρώτα χρόνια του Φόρουμ.

Στη συνέχεια ξεκίνησε η περίοδος της κάμψης. Ίσως γιατί ξεκινούσε ήδη και η κρίση στην Ευρώπη, αν και θα μιλούσαμε τότε απλά για ενδείξεις. Ο συντονισμός ανάμεσα στα κινήματα ατόνησε και η ανάγκη ο καθένας να στραφεί στα προβλήματα της χώρας του υπερίσχυσε.

Ταυτόχρονα, με το ξέσπασμα της κρίσης πολλά άλλαξαν. Αμφισβητήθηκαν παραδοσιακοί

θεσμοί, όπως τα συνδικάτα και ο ρόλος τους, αναπτύχθηκαν νέα κινήματα μέσα από διαφορετικές διαδικασίες και με διαφορετική ατζέντα και οξύνθηκαν οι αντιθέσεις ανάμεσα στις διαφορετικές μορφές και γενιές κινημάτων. Μετά, όμως, από μια περίοδο εθνικής αναδίπλωσης όλοι συνειδητοποιούν ότι οι αγώνες και οι αντιστάσεις σε κάθε χώρα χωριστά δεν έχουν τα αναμενόμενα αποτελέσματα όταν ο αντίπαλος οργανώνεται και δρα σε ευρωπαϊκό επίπεδο. Έτσι η ανάγκη να ξαναβρούμε έναν ενιαίο βηματισμό, να συντονίσουμε τις δράσεις και τις πρωτοβουλίες μας και να επεξεργαστούμε κοινές θέσεις για την έξοδο από την κρίση και την απόκρουση των πολιτικών λιτότητας μας υποχρεώνει να οργανωθούμε ξανά. Δεν είναι δυνατό φυσικά να αναπαράγουμε τις διαδικασίες του Φόρουμ έτσι όπως τις γνωρίσαμε, διότι και οι ανάγκες σήμερα είναι διαφορετικές. Γι αυτό και η προσπάθεια να ξαναβρούμε τον κοινό βηματισμό μας μέσα από τις διαδικασίες του Alter Summit (της Εναλλακτικής Συνόδου), που θα πραγματοποιηθεί για πρώτη φορά στην Αθήνα στις 7 και 8 Ιουνίου, αποκτά ιδιαίτερη σημασία. Κοινωνικά κινήματα, παλιά και νέα, συνδικάτα, ΜΚΟ, πρωτοβουλίες πολιτών σε ανοιχτό διάλογο με πολιτικές δυνάμεις που αντιπαλεύουν τις νεοφιλελεύθερες πολιτικές θα επιχειρήσουν να συντονίσουν τη δράση τους και να διαμορφώσουν ένα εναλλακτικό σχέδιο για την πορεία της

Ευρώπης και την έξοδο από την κρίση.

Η επιτυχία αυτής της προσπάθειας θα μας δώσει τη δυνατότητα να μιλήσουμε όχι για αναγέννηση εκείνου του κινήματος, αλλά για συνέχιση στις νέες συνθήκες μέσα από νέες μορφές.

Η Τυνησία είναι η πρώτη αραβική χώρα που φιλοξενεί ΠΚΦ. Ποιο μήνυμα επιθυμούσε να στείλει αυτή η επιλογή και πώς υποδέχθηκαν τη διοργάνωση οι πολίτες της Τυνησίας;

Ο συμβολισμός είναι σαφής. Το παγκόσμιο κίνημα θέλησε να στηρίξει την Αραβική Άνοιξη και να ενισχύσει τους αγώνες των λαών για δημοκρατία και κοινωνική δικαιοσύνη.

Ήταν ένας τρόπος να στραφεί το ενδιαφέρον σε μια περιοχή που μετά από τόσους αγώνες φαίνεται να περνά και πάλι στο περιθώριο και να εγκαταλείπεται στην τύχη της. Τα οικονομικά προβλήματα είναι ανοιχτά, η ανεργία καλπάζει, τα φαινόμενα διαπλοκής και διαφθοράς παρόντα και η άνοδος των ισλαμιστών διαμορφώνει συνθήκες διχασμού και οπισθοδρόμησης.

Τα κινήματα της Τυνησίας, τα συνδικάτα, οι νέοι, οι γυναίκες, όλοι και όλες που πρωταγωνίστησαν στην ανατροπή του προηγούμενου καθεστώτος ήταν παρόντες και απόλυτα ικανοποιημένοι που κατάφεραν

μέσα σε δύσκολες συνθήκες να διοργανώσουν ένα τόσο μεγάλο γεγονός. Η επιθυμία τους να επικοινωνήσουν με τον υπόλοιπο κόσμο, να μεταφέρουν τις εμπειρίες τους, να υπογραμμίσουν τις δυσκολίες και να αναζητήσουν συμμαχίες και συμπαράσταση ήταν έκδηλη παντού. Όπως εμφανής ήταν η προσπάθειά τους να εμποδίσουν κάθε οπισθοδρομική παρουσία και παρέμβαση που επιχειρούσε να αλλοιώσει τα χαρακτηριστικά ενός μεγάλου δημοκρατικού, πλουραλιστικού και αγωνιστικού γεγονότος.

Από το πρόγραμμα φαίνεται ότι δόθηκε ιδιαίτερη έμφαση στην πολιτική ισότητα των δύο φύλων, ενώ η γυναικεία παρουσία στις εργασίες του Φόρουμ ήταν μαζική. Πως αποτιμάτε τα παραπάνω σε συνδυασμό με το γεγονός της διοργάνωσης του ΠΚΦ σε μία ισλαμική χώρα;

Η παράδοση της Τυνησίας δεν είναι παράδοση μιας ισλαμικής χώρας. Το γυναικείο και φεμινιστικό κίνημα στην Τυνησία ήταν και είναι ισχυρό. Δεν είναι τυχαίο, εξάλλου, ότι στις πρώτες προσπάθειες της ισλαμικής κυβέρνησης να παρέμβει στα δικαιώματα των γυναικών στην εργασία και τη δημόσια ζωή, ακόμα και γυναίκες που στήριξαν το ισλαμικό κόμμα στις τελευταίες εκλογές, πέταξαν τα μαντήλια σε ένδειξη διαμαρτυρίας και αντίθεσης σε κάθε πισωγόρισμα. Άλλωστε κυκλοφορεί ως

ανέκδοτο το ότι πολλές σύζυγοι υπουργών και βουλευτών της κυβέρνησης πιέζουν τους συζύγους τους ώστε να μην αποδεχθούν και ψηφίσουν ρυθμίσεις και νόμους σε βάρος των γυναικείων ελευθεριών και κατακτήσεων. Η κατάσταση όμως είναι πολύ δύσκολη.

Σε ποιο βαθμό συνδέονται στρατηγικά τα κινήματα που αναπτύχθηκαν στο πλαίσιο του ΠΚΦ στην προ κρίσης εποχή με τα κινήματα ενάντια στη λιτότητα των τελευταίων χρόνων; Έγινε κάποια προσπάθεια στα πλαίσια των εργασιών του Φόρουμ για τη δημιουργία ενός κοινού μετώπου αντίστασης των χωρών του ευρωπαϊκού Νότου;

Ήταν σαφές ότι την ευθύνη της διοργάνωσης του Φόρουμ είχαν και πάλι τα κινήματα και οι οργανώσεις της προηγούμενης περιόδου, αφού, όπως ήδη ανέφερα, υπερέχουν αριθμητικά στο παγκόσμιο συμβούλιο. Είχε, όμως, ενδιαφέρον ότι και νέα κινήματα ήσαν παρόντα, όπως οι πλατείες, το μπλόκο της Φρανκφούρτης, τα οποία στο δικό τους χώρο συνεδρίαζαν ακολουθώντας τις δικές τους διαδικασίες, αλλά ταυτόχρονα συμμετείχαν και σε ευρύτερες συζητήσεις. Είναι γεγονός, πάντως, ότι είμαστε ακόμη στην αρχή μιας διαδικασίας ώσμωσης, η οποία είναι όμως επιβεβλημένη. Όπως τα παλαιότερα κινήματα (συνδικαλιστικό, ειρήνης, γυναικείο) αποδέχτηκαν και βρήκαν

τρόπο να συνεννοηθούν και να συνεργαστούν με τα νεότερα της περιόδου ενάντια στη νεοφιλελεύθερη παγκοσμιοποίηση, έτσι και τώρα τα κινήματα της προηγούμενης δεκαετίας πρέπει να είναι απολύτως ανοιχτά στις νέες ιδέες, συμπεριφορές και πρωτοβουλίες των κινημάτων της περιόδου της κρίσης.

Οι συζητήσεις που έγιναν για το Νότο αφορούσαν συνολικά τις χώρες της Μεσογείου και τις δυνατότητες συνεργασίας μεταξύ τους και όχι τον Ευρωπαϊκό Νότο. Η συνεργασία του Ευρωπαϊκού Νότου είναι λογικό να απασχολήσει την Εναλλακτική Σύνοδο της Αθήνας τον Ιούνιο.

Έχετε παρακολουθήσει όλες τις διοργανώσεις του ΠΚΦ. Ως μέλος της ελληνικής αντιπροσωπείας διαπιστώσατε αυξημένο ενδιαφέρον για τις κοινωνικές και πολιτικές εξελίξεις στην Ελλάδα; Κατά πόσο οι συμμετέχοντες από τον υπόλοιπο κόσμο θεωρούν την ανατροπή της σημερινής πολιτικής που εφαρμόζεται στη χώρα μας μια αρχή ευρύτερων ανατροπών για τις δικές τους χώρες;

Είναι γεγονός ότι η διαφορά στην αντιμετώπιση της ελληνικής αντιπροσωπείας σε σχέση με το παρελθόν ήταν τεράστια. Οι Έλληνες στα προηγούμενα φόρουμ αντιμετώπιζονταν συνήθως σαν κάτι εξωτικό και μακρινό, με εξαίρεση, ίσως το Φόρουμ στη Βραζιλία το 2009, μετά τα γεγονότα που ακολούθησαν

τη δολοφονία του Αλέξανδρου Γρηγορόπουλου.

Στο Φόρουμ της Τυνησίας ήμασταν στο κέντρο του ενδιαφέροντος. Η Ελλάδα έχει γίνει σύμβολο για τους αγώνες ενάντια στα πακέτα λιτότητας, αλλά και λόγω της εντυπωσιακής ανόδου του ΣΥΡΙΖΑ. Όλοι και όλες γνωρίζουν τι συμβαίνει στη χώρα μας και είναι εντυπωσιασμένοι. Δεν είναι υπερβολή να πω ότι έχουν αποθέσει τις ελπίδες τους σε μας. Πιστεύουν ότι μια αλλαγή στην Ελλάδα με νίκη της Αριστεράς μπορεί να σημάνει την απαρχή της ανατροπής της σημερινής πολιτικής σε πολλές χώρες του πλανήτη. Ελπίζουν και δεν διανοούνται ότι μπορεί να τους διαψεύσουμε.

Τη συνέντευξη πήραν η Δώρα Κοτσακά - Καλαϊτζιδάκη και η Βαγγία Λυσικάτου.

Το κοινοβουλευτικό σύστημα: Δημοκρατική αρχή και πολιτική ευθύνη

11 Απριλίου 2013, Πολυχώρος Ανοικτής Πόλης

Στις 11 Απριλίου, στον φιλόξενο χώρο της Ανοικτής Πόλης, που έχει γίνει πια το νέο στέκι μας στο κέντρο της Αθήνας, το ΙΝΠ διοργάνωσε μια εκδήλωση-παρουσίαση του καινούργιου βιβλίου της Ιφιγένειας Καμτσίδου, καθηγήτριας Συνταγματικού Δικαίου στο ΑΠΘ. Η μονογραφία της, υπό τον τίτλο *Το κοινοβουλευτικό σύστημα: Δημοκρατική αρχή και πολιτική ευθύνη*, προσέφερε την κατάλληλη αφορμή για μια εξαιρετικά επίκαιρη και γόνιμη συζήτηση για το ζήτημα του κοινοβουλευτισμού καθώς και για τους κινδύνους που συνεπάγεται η καταστρατήγηση των θεσμικών κανόνων της συνταγματικής τάξης, φαινόμενο όχι ιδιαίτερα σπάνιο στις μέρες μας.

Την εκδήλωση, η οποία όπως φάνηκε και από την ανταπόκριση του κόσμου κέρδισε το ενδιαφέρον του, προλόγισε εκ μέρους του ΔΣ του ΙΝΠ ο Μιχάλης Σπουρδαλάκης, καθηγητής Πολιτικής Επιστήμης στο Πανεπιστήμιο Αθηνών και υπεύθυνος της σειράς «Κοινωνικές Επιστήμες» των εκδόσεων Σαββάλας, οι οποίες φιλοξενούν και το εν λόγω βιβλίο. Ο Μ. Σπουρδαλάκης στον σύντομο χαιρετισμό του αναφέρθηκε στην επικαιρότητα των προβληματισμών

με τους οποίους καταπιάνεται η συγγραφέας καθώς και στο γεγονός ότι η πορεία των πολιτικών εξελίξεων στη χώρα μας αντί να βρίσκεται σε μια κατεύθυνση υπέρβασής τους τους επαναφέρει στο προσκήνιο καθημερινά και αναδεικνύει την αναγκαιότητα κριτικών αναλύσεων. Κλείνοντας, υπογράμμισε ότι ο προβληματισμός πάνω στα ζητήματα του κοινοβουλευτισμού και της δημοκρατίας δεν είναι ένα προνόμιο των ειδικών, αλλά υποχρέωση όλων των πολιτών, ιδιαίτερα σήμερα.

Στη συνέχεια το λόγο πήρε η Ισμήνη Κριάρη-Κατράνη, καθηγήτρια Συνταγματικού Δικαίου και Αντιπρύτανης του Παντείου Πανεπιστημίου, η οποία εξήγησε γιατί ένα βιβλίο που αναφέρεται στον κοινοβουλευτισμό είναι έργο συνάμα εύκολο και δύσκολο. Σύμφωνα με την ομιλήτρια η φαινομενική ευκολία μιας τέτοιας εργασίας έγκειται στην ύπαρξη εκτεταμένης βιβλιογραφίας εκατονταετιών γύρω από το ζήτημα. Ωστόσο, όλος αυτός ο πλούτος γνώσεων, ενώ προσφέρει γερές βάσεις για να στηρίξει κανείς το έργο του, ταυτόχρονα καθιστά εξαιρετικά δύσκολο το έργο αυτό να κομίζει κάποια ιδιαίτερη προστιθέμενη αξία στο διάλογο και μάλιστα τέτοια που να το καθιστά απαραίτητο και ενδιαφέρον. Για την ομιλήτρια η δουλειά της Ι. Καμτσίδου κατορθώνει να το επιτύχει, καθώς επιχειρεί μια δεύτερη ανάγνωση των υφιστάμενων θεωρητικών αναλύσεων η οποία συνδυάζει το γενικό πλαίσιο του τι σημαίνει κοινοβουλευτισμός με την ιστορία που κρύβεται πίσω

από κάθε εκδήλωση του κοινοβουλευτικού συστήματος.

Έτσι, πέρα από τον κοινό τόπο ότι κοινοβουλευτικό σύστημα είναι εκείνο στο οποίο η κυβέρνηση έχει την εμπιστοσύνη της βουλής και οφείλει να παραιτηθεί όταν δεν την έχει, και πέρα από τα γνωστά τεχνικά αντίβαρα, για παράδειγμα τη δυνατότητα του Πρόεδρου της Δημοκρατίας να διαλύσει τη βουλή, η συγγραφέας εστιάζει εξίσου στο σύνολο των πραγματικών σχέσεων εξουσίας, οι οποίες εκδηλώνονται σε κάθε κοινοβουλευτικό σύστημα. Υπό αυτή την έννοια, για την ομιλήτρια, το βιβλίο φέρνει καινούργιες κλωστές σε έναν παλιό καμβά και τοποθετεί στο εσωτερικό της συζήτησης του κλασικού δικαίου νέες έννοιες και νέες σχέσεις. Αυτό είναι ένα από τα πιο ενδιαφέροντα στοιχεία του βιβλίου, καθώς η συγγραφέας εμπλουτίζει την ανάλυσή της με εργαλεία από την κοινωνιολογία και την πολιτική επιστήμη με εξαιρετικά περίτεχνο τρόπο, ειδικά αν αναλογιστεί κανείς τη δυσκολία να ενταχθούν σε ένα ήδη δεδομένο σύνολο εργαλείων στοιχεία από άλλες επιστήμες με τρόπο που να δημιουργούν ένα ομογενές σύνολο.

Η Ι. Κριάρη-Κατράνη έκλεισε την παρουσίασή της προτρέποντας το κοινό να διαβάσει το βιβλίο, καθώς πέραν των άλλων αποτελεί και μια ενδιαφέρουσα προσπάθεια απάντησης στο ερώτημα κατά πόσο το κοινοβουλευτικό σύστημα, το οποίο κατοχυρώνεται στο δικό μας Σύνταγμα, είναι πραγματικά

ένα σύστημα το οποίο εκφράζει σχέσεις δημοκρατίας.

Τη συνέχεια της παρουσίασης του βιβλίου ανέλαβε ο Παναγιώτης Μαντζούφας, επίκουρος καθηγητής Συνταγματικού Δικαίου στο Τμήμα Νομικής του ΑΠΘ, ο οποίος έκανε μια κριτική περιήγηση στο περιεχόμενο του βιβλίου εντάσσοντάς το στον σύγχρονο προβληματισμό γύρω από τους κοινοβουλευτικούς θεσμούς. Σύμφωνα με τον Π. Μαντζούφα στο βιβλίο εκφράζονται συγκρατημένες επιφυλάξεις για τον τρόπο που οι συνταγματικοί θεσμοί της αντιπροσωπευτικής δημοκρατίας εγκολπώνονται τις κοινωνικοπολιτικές δυσανεξίες των σύγχρονων κοινωνιών. Αυτή η συγκρατημένη και αμυντική στάση των νομικών, και ιδιαίτερα του Έλληνα συνταματολόγου, είναι, σύμφωνα με τον ομιλητή, προϊόν πικρής ιστορικής πείρας, που απορρέει από μια στοιχειώδη αναδρομή στους πολιτειακούς θεσμούς που εγκαθιδρύθηκαν με τη δημιουργία του νεοελληνικού κράτους και την εξέλιξή τους μέχρι σήμερα. Για τον Π. Μαντζούφα το συμπέρασμα που προκύπτει είναι εξόχως ενισχυτικό αυτής της αμυντικής στάσης. Σε όλη τη συνταγματική ιστορία του ελληνικού κράτους μέχρι τη μεταπολίτευση είναι διάχυτη η αντίφαση μεταξύ αφενός ενός συνταγματικού πλαισίου που συχνά ήταν περισσότερο προωθημένο από την εποχή του σε σχέση με τις άλλες παλαιότερες ευρωπαϊκές δημοκρατίες και αφετέρου ηθών και νοοτροπιών που ήταν καθηλωμένες σε προνεωτερικές μορφές πολιτικής

συμπεριφοράς σε συνδυασμό με συνεχείς παραβιάσεις των συνταγματικών κανόνων.

Έτσι, κατά τον ομιλητή, αυτή η συνετή στάση που υιοθετεί η συγγραφέας μάς υπενθυμίζει πως ό,τι έχουμε κατορθώσει σε επίπεδο θεσμών πρέπει να το προστατεύουμε και να μη θυσιάσουμε τους αγώνες και τις κατακτήσεις της μεταπολίτευσης, που τόσο λοιδορείται εσχάτως, στο βωμό της βραχείας ιστορικής μνήμης. Το βιβλίο, όπως υπογράμμισε, δεν υποτιμά ούτε απεμπτολεί τα θεσμικά κεκτημένα, αλλά αντίθετα προσπαθεί να διασώσει το πραγματικό τους νόημα με τη βοήθεια συγκριτικών παραδειγμάτων από έννομες τάξεις ευρωπαϊκών χωρών που έχουν υιοθετήσει διάφορες μορφές κοινοβουλευτισμού. Χαρακτηριστικά, ο ομιλητής σημείωσε πως η πραγμάτευση του θέματος δείχνει πως η συγγραφέας γνωρίζει καλά πως το παιχνίδι με τους θεσμούς είναι περισσότερο επικίνδυνο παρά ευχάριστο.

Κλείνοντας την εισήγησή του ο Π. Μαντζούφας αναφέρθηκε στις σημερινές ανατροπές που πραγματοποιούνται στο πολιτικό σύστημα και στην εν γένει κρίση του, η οποία κατά τη γνώμη του δεν αφορά τόσο τις συνταγματικά τυποποιημένες διαδικασίες όσο τη συνάρθρωση των κοινοβουλευτικών θεσμών με τις πολιτικές και κοινωνικές πρακτικές και συμπεριφορές. Για τον ομιλητή η αδυναμία αποτελεσματικής διαχείρισης της κρίσης από το κράτος, η έντονη αμφισβήτηση του κοινοβου-

λίου, η κυριαρχία των αγορών που ανατρέπουν την πρωτοκαθεδρία της πολιτικής έναντι της οικονομίας, η ανάπτυξη ολιγαρχικών γραφειοκρατικών τάσεων στα πολιτικά κόμματα που κρατικοποιούνται και αποϊδεολογικοποιούνται, το αίσθημα αποξένωσης των πολιτών από τους αντιπροσωπευτικούς θεσμούς, αποτελούν εκφάνσεις αυτής της κρίσης του πολιτικού συστήματος, τις οποίες η μονογραφία της Ι. Καμτσίδου μάς οδηγεί να τις σκεφτούμε σε βάθος και να διαμορφώσουμε αντίστοιχες πολιτικές τάσεις, αποδίδοντας με την ψήφο μας τις ευθύνες σε αυτούς που τους ανήκουν.

Τελευταίος ομιλητής ήταν ο Χριστόφορος Βερναρδάκης, επίκουρος καθηγητής Πολιτικής Επιστήμης του Τμήματος Πολιτικών Επιστημών του ΑΠΘ, ο οποίος χαρακτήρισε το βιβλίο μια εξαιρετικά χρήσιμη και τεκμηριωμένη πηγή για τον κοινοβουλευτισμό, την ιστορία του, την τυπική του εφαρμογή και ευρύτερα για τη δημοκρατία. Σύμφωνα με τον ομιλητή όμως πρόκειται ταυτόχρονα και για ένα βιβλίο πολιτικής επιστήμης και ανάλυσης υπό την έννοια ότι σε όλη του την έκταση επιχειρεί μια αγωνιώδη διερεύνηση της διαλεκτικής σχέσης μεταξύ κράτους, κομματικού συστήματος και αντιπροσώπευσης.

Ο Χρ. Βερναρδάκης αναφέρθηκε εκτενώς στο «θαύμα της συνταγματικής μηχανικής», στον τρόπο δηλαδή που το κοινοβουλευτικό σύστημα στηρίζει την άσκηση της κρατικής εξουσίας μέσα από το γνωστό σχή-

μα στη βάση του οποίου η λαϊκή αντιπροσωπεία αναδεικνύει τον πρωθυπουργό και την κυβέρνηση με τρόπο που να σέβεται τη βούληση του εκλογικού σώματος, που δεν υποδεικνύει μόνο πρόσωπα αλλά πρώτα και κύρια πρόγραμμα διεύθυνσης του κράτους και της κοινωνίας. Ο ομιλητής συνέχισε εστιάζοντας στη «συνταγματική απαισιοδοξία» με την οποία εξετάζει η συγγραφέας τη λειτουργία αυτού του σχήματος στις μέρες μας, το οποίο δεν φαίνεται να λειτουργεί ομαλά, με χαρακτηριστικότερο παράδειγμα αυτής της δυσλειτουργίας τη συνεχή απόκλιση μεταξύ του προγράμματος στη βάση του οποίου εκλέγονται τα κόμματα και εκείνου με το οποίο κυβερνούν. Απόκλιση που αφορά ένα δομικό πρόβλημα των σύγχρονων πολιτικών συστημάτων και των λειτουργιών του κράτους.

Σύμφωνα με τον Χρ. Βερναρδάκη, όλα αυτά τα ζητήματα συνδέονται με την εξουθένωση των μηχανισμών λογοδοσίας ανάμεσα στην εκτελεστική εξουσία, τη λαϊκή αντιπροσωπεία και το εκλογικό σώμα και σχετίζονται με την ποιοτική αλλαγή των κομμάτων και του κομματικού φαινομένου και τη συντελεσμένη βαθύτατη αλλαγή στη δομή της εξουσίας των σύγχρονων κρατών. Η συρρίκνωση του κοινοβουλευτισμού είναι, έτσι, συνώνυμη της μετεξέλιξης των κομμάτων από θεσμούς κοινωνικής αντιπροσώπευσης και άρθρωσης κοινωνικών αιτημάτων σε υποσυστήματα του κράτους. Μετεξέλιξη που τα αφυδατώνει από την αντιπροσωπευτική τους

διάσταση και τα μεταμορφώνει σε εργαλεία υποβοήθησης τους κρατους στην επιβολή ταξικών πολιτικών που έχουν διαμορφωθεί έξω από τον κλασικό χώρο παραγωγής αποφάσεων και άρα παραγωγής πιθανών συναινέσεων και θεσμικών ισορροπιών. Στις μέρες μας λοιπόν δεν είμαστε αντιμέτωποι μόνον με την υποταγή της βουλής στη νομοθετική εξουσία αλλά και με τη συνακόλουθη υποταγή της εκτελεστικής εξουσίας σε οικονομικά κέντρα παραγωγής αποφάσεων έξω από τον έλεγχο τόσο της εκτελεστικής εξουσίας όσο και της δημόσιας διοίκησης.

Ο Χρ. Βερναρδάκης κλείνοντας τόνισε πως από το βιβλίο της Ι. Καμτσιδου μπορούν να προκύψουν μια σειρά από γόνιμες ιδέες στην κατεύθυνση της υπεράσπισης του κοινωνικού και πολιτικού ελέγχου της εξουσίας και άρα του κοινοβουλευτισμού. Για τον ομιλητή το βιβλίο θα αποτελέσει τα επόμενα χρόνια έναν οδηγό που θα μας βοηθήσει να ενισχύσουμε και να επαναπροσδιορίσουμε όλες εκείνες τις συνταγματικές αρχές που εγγυώνται τον δημοσιο χαρακτήρα αγαθών και χώρων που θίγονται σήμερα.

Τη συζήτηση έκλεισε η ίδια η συγγραφέας, κάνοντας μερικά σχόλια για τη σχέση της αριστεράς και του κοινοβουλευτισμού. Αφού εξήγησε ότι μέσω του κοινοβουλευτισμού εγκαθίστανται δίαυλοι που επιτρέπουν την μερική έστω συμμετοχή των πολιτών στην παραγωγή και τον έλεγχο των αποφάσεων, συνέχισε σημειώνοντας την κρισιμότη-

τα αυτών των διαύλων σήμερα που κατά κοινή ομολογία έχουμε περάσει σε μια νέα μορφή διακυβέρνησης, η οποία αναπτύσσεται μέσα στην παγκοσμιοποιούμενη οικονομία των «απελευθερωμένων» οικονομικών σχέσεων. Αυτή η διακυβέρνηση των λίγων και των ειδικών που βρίσκονται σε επαφή με τα οργανωμένα συμφέροντα και η νομιμοποίηση των αποφάσεων τους πραγματοποιείται με μια διαδικασία η οποία περιορίζει δραστικά την ισότητα και την πολιτική ελευθερία και εξανεμίζει έτσι τη δημοκρατία. Για τη συγγραφέα, σήμερα που ο κοινοβουλευτισμός βάλλεται ως ένα σύστημα διεφθαρμένο και αναποτελεσματικό, σήμερα που αυτή η εγγύηση, έστω και μερική, της πολιτικής ισότητας και της πολιτικής ελευθερίας υποβαθμίζεται, έχει έρθει πάλι η ώρα η αριστερά να τον υπερασπιστεί.

Β.Λ.

Ο ισλανδικός δρόμος εξόδου από την κρίση

Διάλεξη της Λίλιας Μοζεσντοτίρ, 17 Απριλίου 2013, Πολυχώρος Ανοιχτής Πόλης

Την Τετάρτη 17 Απριλίου, το Ινστιτούτο Νίκος Πουλαντζάς διοργάνωσε διάλεξη με θέμα «Ο “άλλος” δρόμος της Ισλανδίας: Εξετάζοντας μια περίπτωση “μη διάσωσης”» με ομιλήτρια τη Λίλια Μοζεσντοτίρ, καθηγήτρια Οικονομικών και βουλευτή της Ισλανδίας.

Τη διάλεξη προλόγισε η Μαρία Καραμεσίνη, καθηγήτρια Οικονομικών στο τμήμα Κοινωνικής Πολιτικής του Παντείου Πανεπιστημίου και μέλος της Γραμματείας του Ινστιτούτου Νίκος Πουλαντζάς. Αναφέρθηκε αρχικά στην ακαδημαϊκή δραστηριότητα της Λίλιας Μοζεσντοτίρ, η οποία μέχρι και το 2008 δίδασκε οικονομικά στη Σχολή Διοίκησης Μπιφρόστ της Ισλανδίας, ενώ στη συνέχεια διατέλεσε διευθύντρια Ερευνών στο Πανεπιστήμιο της Ισλανδίας. Αν και πριν από την κρίση δεν είχε εμπλακεί στην πολιτική, το 2009 εκλέχτηκε βουλευτής με το Αριστερό - Πράσινο Κίνημα, το οποίο στη συνέχεια σχημάτισε με τους Σοσιαλδημοκράτες. Πρόσφατα, ανεξαρτητοποιήθηκε από την κοινοβουλευτική ομάδα του Αριστερού - Πράσινου Κινήματος, διαφωνώντας με τη διαπραγματευτική στάση της κυβέρνησης έναντι των ξένων πιστωτών, καθώς θεώρησε ότι θα έπρεπε να είναι πιο αποφα-

σιστική. Κατά τη θητεία της ως βουλευτριάς, προήδρευσε της κοινοβουλευτικής επιτροπής για τη ρύθμιση του χρηματοπιστωτικού συστήματος της Ισλανδίας μετά την κατάρρευση, καθώς και της κοινοβουλευτικής επιτροπής κοινωνικών υποθέσεων, ενώ διατέλεσε αντιπρόεδρος του Συμβουλίου της Ευρώπης το 2010. Η πολιτική παρουσία της Λίλιας Μοζεσντοτίρ συνδέθηκε έτσι με τις κρίσιμες πτυχές της κρίσης στην Ισλανδία, από την υπόθεση του Icesave και τις διεθνείς διαπραγματεύσεις μέχρι τη ρύθμιση του χρέους των νοικοκυριών και την κοινωνική ανασύνταξη.

Η Λίλια Μοζεσντοτίρ, από την πλευρά της, μετέφερε το αίσθημα αλληλεγγύης των Ισλανδών προς τον ελληνικό λαό, το οποίο την ώθησε να επισκεφτεί την Ελλάδα και να παρουσιάσει την εμπειρία της χώρας της για την αντιμετώπιση της κρίσης.

Στην ομιλία της, έδωσε έμφαση στα συστατικά στοιχεία του ισλανδικού δρόμου για την αντιμετώπιση της κρίσης, δηλαδή την άρνηση κοινωνικοποίησης των ζημιών, τη μεγάλη λαϊκή κινητοποίηση και την αναδιανομή του εισοδήματος υπέρ των χαμηλότερων εισοδηματικών στρωμάτων.

Η Ισλανδία, μετά το ξέσπασμα της κρίσης το 2008, κλήθηκε να αντιμετωπίσει την υπόθεση του Icesave, δηλαδή το ζήτημα της αποζημίωσης των ξένων καταθετών (στην πλειονότητά τους Βρετανών και Ολλανδών) της χρεοκοπημένης ισλανδικής ιδι-

ωτικής τράπεζας Landsbaanki. Κάτι τέτοιο θα επέφερε δραματική επιδείνωση των δημοσίων οικονομικών της χώρας με επακόλουθη διόγκωση του δημόσιου χρέους και επιβάρυνση των Ισλανδών φορολογουμένων. Οι πολίτες της Ισλανδίας αρνήθηκαν μία τέτοια προοπτική, καταψηφίζοντας δύο φορές τη σχετική πρόταση διαπραγμάτευσης με τους ξένους πιστωτές. Η Βρετανία απάντησε ενεργοποιώντας διατάξεις του αντιπρονομοκρατικού νόμου προκειμένου να πάρει τον έλεγχο στοιχείων του ενεργητικού της συγκεκριμένης τράπεζας. Η Βρετανία και η Ολλανδία χρησιμοποίησαν τη διεθνή τους ισχύ ώστε να πετύχουν την άσκηση διεθνών πιέσεων στην Ισλανδία, οι οποίες οδήγησαν στην κατάρρευση των συναλλαγών της με την ΕΕ και τις ΗΠΑ, τις συνεχείς αναβολές στη χορήγηση δανείων από το ΔΝΤ και την απροθυμία παροχής οικονομικής βοήθειας από τις φίλιες σκανδιναβικές χώρες.

Παρά το δυσμενές διεθνές κλίμα, η Ισλανδία ακολούθησε διαφορετικό δρόμο διαχείρισης του χρηματοπιστωτικού συστήματος, με διαχωρισμό των τραπεζών σε παλιές χρεοκοπημένες τράπεζες και νέες, στις οποίες κατευθύνθηκαν τα εγχώρια δάνεια και καταθέσεις, φροντίζοντας παράλληλα για την ανακεφαλαιοποίησή τους. Προχώρησε σε διαπραγματεύσεις με το ΔΝΤ –οι οποίες δεν έχουν ολοκληρωθεί ακόμα– με στόχο την επίτευξη συμφωνίας για ηπιότερη δημοσιονομική προσαρμογή. Επιπλέον, η αριστερόστροφη

κυβέρνηση επιδίωξε την έξοδο από την κρίση κινούμενη στην κατεύθυνση της παραγωγικής ανασυγκρότησης της ισλανδικής οικονομίας και της αναδιανομής του πλούτου. Η Ισλανδία μετά από μία απότομη πτώση του ΑΕΠ της επανήλθε σύντομα σε θετικούς ρυθμούς ανάπτυξης, στρέφοντας την οικονομία της από τον χρηματοπιστωτικό τομέα προς την αλιεία και τον τουρισμό. Η ανεργία ακολούθησε την ίδια πορεία, υποχωρώντας στο 5% σήμερα έναντι του 9% το 2009 με ταυτόχρονη μείωση των ωρών εργασίας για τους εργαζόμενους. Παράλληλα, η νέα κυβέρνηση πήρε πρωτοβουλίες για την ισομερή κατανομή των βαρών της κρίσης μεταξύ των διαφορετικών κοινωνικών στρωμάτων. Με τις αλλαγές στο φορολογικό σύστημα και τη μεγαλύτερη επιβάρυνση των πλουσιότερων, ελήφθησαν μέτρα για τη μείωση του ποσοστού φτώχειας, την ανακούφιση των υπερχρεωμένων νοικοκυριών, την επέκταση της χορήγησης επιδόματος ανεργίας από τα τρία στα τέσσερα χρόνια και την επιδότηση των εργαζόμενων με σχέση μερικής απασχόλησης.

Σύμφωνα με τη Λίλια Μοζεσντοτίρ, η υπόθεση της Ισλανδίας, παρά τις αναδιανεμητικές και αναπτυξιακές πρωτοβουλίες της αριστερόστροφης κυβέρνησης, παραμένει υπό διακύβευση. Η χώρα βρίσκεται ακόμα σε διαπραγματεύσεις με τους ξένους πιστωτές, ενώ είναι αντιμέτωπη με προκλήσεις ως προς την οικονομική της πολιτική. Ζητήματα όπως ο έλεγχος του κεφαλαίου σε συνθήκες υποτίμησης του νομίσματος, η μείωση του χρέους

των νοικοκυριών και η ενδυνάμωση της οικονομικής ανάπτυξης θα απασχολήσουν έντονα το επόμενο διάστημα τη χώρα. Παράλληλα, η Ισλανδία δεν έχει ξεπεράσει ακόμα την πολιτική αστάθεια που ξεκίνησε το 2008. Οι πολίτες θεωρούν πως η κυβέρνηση είναι υποχωρητική έναντι των πιέσεων των ξένων πιστωτών, κριτική που άσκησε και η ίδια κατά την αποχώρησή της από την κοινοβουλευτική ομάδα του Αριστερού – Πράσινου Κινήματος. Επιπλέον, τα μεσαία στρώματα είναι δυσαρεστημένα από την οικονομική πολιτική της κυβέρνησης, καθώς θεωρούν ότι έχουν αναλάβει δυσανάλογα οικονομικά βάρη. Τα δύο αυτά στοιχεία φαίνεται να εξηγούν σύμφωνα με την ίδια την κατάρρευση της αριστερόστροφης κυβέρνησης και τη διαφανόμενη ήδη τότε νίκη της κεντροδεξιάς στις εκλογές.

Η Λίλια Μοζεσντοτίρ έκλεισε την ομιλία της εκφράζοντας την άποψη ότι ο ισλανδικός δρόμος αποτελεί μία εναλλακτική έναντι της νεοφιλελεύθερης διαχείρισης της κρίσης με θετικά και αρνητικά στοιχεία, τα οποία είναι χρήσιμα σε όσους και όσες αναζητούν διέξοδο από την κρίση εκτός των πλαισίων της ασφυκτικής δημοσιονομικής προσαρμογής.

Το βίντεο της εκδήλωσης βρίσκεται στην [ιστοσελίδα](#) του Ινστιτούτου.

Γιάννης Γαϊτανής -
Σωτήρης Κοσκολέτος

Από την Τυνησία, μέχρι κάθε γωνιά του κόσμου: Αξιοπρέπεια!

Τύνιδα, 26-30 Μαρτίου

Αξιοπρέπεια, dignité, dignity, dignidad, كرامة. Αυτό ήταν το κεντρικό σύνθημα του Παγκόσμιου Κοινωνικού Φόρουμ που πραγματοποιήθηκε στην Τυνησία, την τελευταία εβδομάδα του Μαρτίου. Δεκάδες χιλιάδες μέλη κινημάτων, συνδικάτων, οργανώσεων και ΜΚΟ, αγωνιστές και πολίτες από όλον τον πλανήτη συμμετείχαν σε αυτό το πολύχρωμο γεγονός, συζητώντας στο πλαίσιο οργανωμένων σεμιναρίων αλλά και στο περιθώριο των διαδικασιών. Συλλογικότητες σχεδόν από κάθε γωνιά του κόσμου, κουβέ-ντιασαν, αντάλλαξαν εμπειρίες από αγώνες, αποφάσισαν κοινές δράσεις και δημιούργησαν διεθνή θεματικά δίκτυα ενημέρωσης και δράσης.

Η ελληνική αποστολή, πολυάριθμη με συμμετοχές από ολόκληρο το φάσμα των κοινωνικών αγώνων στην Ελλάδα, μεταξύ των οποίων και δύο βουλευτών του ΣΥΡΙΖΑ, έκανε ιδιαίτερα αισθητή την παρουσία της. Σε αυτή συμμετείχε και το Ινστιτούτο Νίκος Πουλαντζάς, που εκπροσωπήθηκε στην εκδήλωση του δικτύου transform! Europe, για τις σχέσεις κοινωνικών κινημάτων και πολιτικών δυνάμεων, με ομιλητή, μεταξύ πολλών άλλων, τον αμερικάνο

καθηγητή και διανοούμενο Εμάνουελ Βαλερστάιν.

Επίσης σημαντική ήταν η συμβολή των βουλευτών του ΣΥΡΙΖΑ, Θ. Φωτίου και Β. Χατζηλάμπρου στις εκδηλώσεις που συμμετείχαν, όπου το ενδιαφέρον για τον ΣΥΡΙΖΑ και για το ελληνικό κίνημα ήταν πολύ έντονο. Χαρακτηριστικό ήταν το παράδειγμα πανεπιστημιακού από τη Σενεγάλη, ο οποίος συμφωνώντας με τη Θ. Φωτίου, εξιστόρησε τις προσπάθειες που γίνονται στη χώρα του για τη συγκρότηση ευρείας συμμαχίας, με πολλά αριστερά κόμματα, οργανώσεις και κινήματα.

Σε μία εποχή, λοιπόν, που η νεοφιλελεύθερη έκφραση του καπιταλισμού είναι κυρίαρχη αλλά ταυτόχρονα σε κρίση, και που την ίδια στιγμή μεγάλα, μαζικά και δυναμικά κοινωνικά κινήματα ξεπηδούν σε όλο τον κόσμο, είναι ιδιαίτερα σημαντική η σύνδεση σε διεθνές επίπεδο. Ακριβώς επειδή πλέον οι πολιτικές που εκπονούνται από τις κυρίαρχες ελίτ και φυσικά τις κυβερνήσεις ξεφεύγουν από τα εθνικά σύνορα οι αγώνες και οι αντιστάσεις οφείλουν επίσης να συντονίζονται διεθνώς. Το παραπάνω ζήτημα αποτέλεσε πηγή πολλών συζητήσεων, και σε αυτή την κατεύθυνση τέθηκε από την ελληνική αποστολή, μεταξύ άλλων, το θέμα της Εναλλακτικής Συνόδου (Alter Summit) που θα πραγματοποιηθεί στην Αθήνα τον ερχόμενο Ιούνιο. Η απήχηση ήταν πολύ μεγάλη και από παντού έφταναν

άνθρωποι που επικροτούσαν την πρωτοβουλία. «Θα είμαι και εγώ στην Αθήνα», μας έλεγαν. Αν το Παγκόσμιο Κοινωνικό Φόρουμ ήταν ένα βήμα προς την περαιτέρω σύνδεση των κοινωνικών κινημάτων μεταξύ τους, άλλα και με συνδικάτα, φορείς και πολιτικές δυνάμεις, η διοργάνωση της Εναλλακτικής Συνόδου στην Αθήνα, σίγουρα θα είναι το επόμενο.

Σ.Φ.

Επόμενος σταθμός Αθήνα!

Στις 7 και 8 Ιουνίου θα πραγματοποιηθεί στην Αθήνα, στο Ποδηλατοδρόμιο του Ολυμπιακού Σταδίου και στους βοηθητικούς χώρους του η Πανευρωπαϊκή Εναλλακτική Σύνοδος. Χιλιάδες άνθρωποι, αγωνιστές και αγωνίστριες, πάνω από 150 οργανώσεις και δίκτυα, συλλογικότητες, μεγάλα συνδικάτα συμμετέχουν στη διοργάνωση της Συνόδου. Από ελληνικής πλευράς συμμετέχουν μέχρι στιγμής τριάντα οργανώσεις, μεταξύ των οποίων και το Ινστιτούτο Νίκος Πουλαντζάς. Η δημοκρατική και κοινωνική Ευρώπη χωρίς διαχωρισμούς πλέον βρίσκεται στο προσκήνιο και συνιστά για όλους τους λαούς κοινό στόχο. Στην προσπάθεια αυτή στρατεύονται μεγάλα ευρωπαϊκά συνδικάτα όπως, τα CGT, CGIL, FGTB, TUC, CGT-P, Ver.di., και από την Ελλάδα η ΓΣΕΕ και η ΑΔΕΔΥ. Όλες αυτές οι δυνάμεις του συνδικαλιστικού κινήματος κινούνται προς την κατεύθυνση εκπόνησης ενός κοινού σχεδίου σε διεθνές επίπεδο, ενάντια στη λιτότητα και το νεοφιλελεύθερο δόγμα όπως αυτό εφαρμόζεται τα τελευταία χρόνια με καταστροφικό τρόπο πάνω στους λαούς της Ευρώπης. Οργανώσεις όπως το Πανευρωπαϊκό Δίκτυο ενάντια στην Φτώχεια, η Επιτροπή για την Διαγραφή του Χρέους των Χωρών του Τρίτου Κόσμου, η Παγκόσμια Πορεία Γυναικών καθώς και τα κινήματα των Αγανακτισμένων

και του blockupy είναι μόνο μερικά μεγάλα δίκτυα που έχουν δηλώσει ήδη τη συμμετοχή τους στην Εναλλακτική Σύνοδο την Αθήνας.

Η πρωτοβουλία συγκρότησης ενός τέτοιου είδους μετώπου απευθύνεται εκτός από κοινωνικές οργανώσεις και συνδικάτα και σε πολιτικούς οργανισμούς και δυνάμεις. Ήδη έχει ανταποκριθεί θετικά το Κόμμα Ευρωπαϊκής Αριστεράς, ενώ τόσο ο πρόεδρος του Πιέρ Λοράν όσο και ο αντιπρόεδρος του Αλέξης Τσίπρας, είναι μεταξύ των προσώπων που έχουν υπογράψει. Παράλληλα, προετοιμάζεται το Μανιφέστο των Ευρωπαϊκών Λαών που θα αποτελέσει το βασικό πολιτικό ντοκουμέντο της συνόδου, ενώ και η ελληνική οργανωτική επιτροπή εργάζεται ήδη πυρετωδώς για την αποτελεσματική διοργάνωση της Συνόδου. Μάλιστα, για την καλύτερη προετοιμασία των δεκαεπταετών θεματικών συνελεύσεων που θα πραγματοποιηθούν, έχουν συγκροτηθεί θεματικές ομάδες εργασίας στους ακόλουθους τομείς: λιτότητα και εκπαίδευση, λιτότητα και υγεία, μετανάστες, κατοικία - εξώσεις - στεγαστικά δάνεια κ.ά.

Για περισσότερες πληροφορίες επισκεφτείτε τον ιστότοπο www.altersummit.eu.

Σ.Φ.

Εκλογή οργάνων Ινστιτούτου Νίκος Πουλαντζάς

Πραγματοποιήθηκε η πρώτη συνεδρίαση του νέου διοικητικού συμβουλίου του ΙΝΠ, στην οποία εκλέχτηκαν τα νέα όργανα διοίκησης. Συγκεκριμένα:

Πρόεδρος: Αριστείδης Μπαλτάς
Αντιπρόεδρος: Αθηνά Αθανασίου
Διευθυντής: Χάρης Γολέμης

Γραμματεία:
Βελισσαρίου Σίσσυ
Καραμεσίνη Μαρία
Κουζέλης Γεράσιμος
Λαβράνου Αλίκη
Πάντος Παναγιώτης
Παπαδοπούλου Έλενα
Πετραλιάς Νίκος
Σπουρδαλάκης Μιχάλης
Φραγκάκη Μαρίκα

Οι συνεδριάσεις της γραμματείας θα είναι ανοιχτές σε όλα τα μέλη του ΔΣ που επιθυμούν να συμβάλουν στο έργο της. Παράλληλα, αποφασίστηκε να πραγματοποιηθεί ένας κύκλος επαφών της γραμματείας με όλα τα μέλη του ΔΣ, προκειμένου αυτή σε σύντομο χρονικό διάστημα να συντάξει πρόταση για μια νέα δομή του ΙΝΠ, που θα αξιοποιεί όλες τις διαθέσιμες δυνάμεις. Ήδη, στο πλαίσιο της πρώτης συνεδρίασης του ΔΣ έγινε μια πρώτη συζήτηση για τον προγραμματισμό του Ινστιτούτου το επόμενο διάστημα.

Π.Π.

Η πολιτική παρακαταθήκη του Γιάννη Μπανιά

Εκδήλωση του ΙΝΠ,
Θεσσαλονίκη 29 Μαρτίου 2013

*Κι ήθελε ακόμη πολύ φως να ξημερώσει,
όμως εγώ δεν παραδέχτηκα την ήττα,
έβλεπα τώρα πόσα κρυμμένα τιμαλφή έπρεπε να σώσω,
πόσες φωλιές νερού να συντηρήσω μέσα στις φλόγες.*

Μανώλης Αναγνωστάκης, 1954

Την Παρασκευή 29 Μαρτίου στις 7.30 μμ στην αίθουσα του δημοτικού συμβουλίου στο Δημαρχείο Θεσσαλονίκης, η ΑΚΟΑ και ο Όμιλος φίλων Ινστιτούτου Νίκος Πουλιαντζάς, με την υποστήριξη του ΙΝΠ, πραγματοποίησαν εκδήλωση στη μνήμη του Γιάννη Μπανιά. Ομιλητές ήταν ο Στράτος Κερσανίδης, μέλος της γραμματείας του ΣΥΡΙΖΑ, η Σάσα Λαδά, πανεπιστημιακός, ο Χάρης Γολέμης, διευθυντής του ΙΝΠ, και ο Σταύρος Κοντονής βουλευτής Ζακύνθου του ΣΥΡΙΖΑ)

Ο Γιάννης Μπανιάς γεννήθηκε στους Μελισσουργούς της Άρτας στις 27 Σεπτεμβρίου 1939. Στη δεκαετία του 1950 δραστηριοποιήθηκε στους μαθητικούς αγώνες για το Κυπριακό. Τη δε-

καετία του 1960 πήρε ενεργό μέρος στους φοιτητικούς και δημοκρατικούς αγώνες, ως στέλεχος της σπουδάζουσας παράταξης της Δημοκρατικής Νεολαίας Λαμπράκη, της οποίας διατέλεσε γραμματέας. Το 1968, μετά τη διάσπαση του ΚΚΕ εντάχθηκε στο ΚΚΕ εσωτερικού. Μετά την απόλυσή του από τον στρατό το 1969, ανέπτυξε αντιδικτατορική δράση στις γραμμές του Ρήγα Φεραίου και του Πανελληνίου Αντιδικτατορικού Μετώπου (ΠΑΜ). Τον ίδιο χρόνο συνελήφθη και φυλακίστηκε στο στρατόπεδο πολιτικών εξόριστων στο Παρθένι της Λέρου. Το 1982 εξελέγη στη θέση του γραμματέα του ΚΚΕ εσωτερικού. Το 1987, μετά τη διαφωνία του με τον Λεωνίδα Κύρκο και τη διάσπαση του ΚΚΕ εσωτερικού, ηγήθηκε του ΚΚΕ εσωτερικού - Ανανεωτική Αριστερά. Το 1991 το ΚΚΕ εσωτερικού - Α.Α. μετεξελίχθηκε στην Ανανεωτική Κομμουνιστική Οικολογική Αριστερά (ΑΚΟΑ), σηματοδοτώντας την έμφαση που έδινε το κόμμα στην ανανέωση του αριστερού και κομμουνιστικού κινήματος της χώρας αλλά και στη συνάντησή του με την πολιτική οικολογία. Ο Γιάννης Μπανιάς ανέλαβε επικεφαλής της παράταξης, η οποία από το 2004 αποτελεί συνιστώσα του ΣΥΡΙΖΑ. Στις εκλογές της 16ης Σεπτεμβρίου 2007 εξελέγη βουλευτής με το ψηφοδέλτιο Επικρατείας του ΣΥΡΙΖΑ. Υπήρξε ενεργό μέλος στο κίνημα κατά της καπιταλιστικής παγκοσμιοποίησης από τις γραμμές του Ελληνικού Κοινω-

νικού Φόρουμ, πήρε μέρος σε αποστολές στη Γάζα και διατέλεσε μέλος της Γραμματείας της Πρωτοβουλίας για τη Συσπείρωση της Αριστεράς. Τα τελευταία χρόνια ήταν συντονιστής της Γραμματείας του ΣΥΡΙΖΑ.

Όλοι οι ομιλητές της εκδήλωσης μίλησαν από καρδιάς για τον Γιάννη Μπανιά, για την πολιτική του διαδρομή, για το ήθος και την αγωνιστικότητα του. Όραμά του ήταν η ενωμένη, ανανεωτική και ριζοσπαστική αριστερά. Ακόμα και στα πιο δύσκολα χρόνια για την αριστερά στην Ελλάδα, την περίοδο της ήττας την οποία μνημόνευσαν με μεγάλη πικρία όλοι οι ομιλητές, αυτός ήταν εκεί, προσπαθώντας πίσω από διασπάσεις και ιδεολογικές μάχες να βρει το παλλόμενο, το ζωντανό κομμάτι που θα συνέχιζε στο δρόμο της ενότητας, του ευρωκομμουνισμού και του ριζοσπαστισμού. Για τους συντρόφους και τις συντρόφισσές του, ο Γιάννης Μπανιάς, από πολύ κομβικές θέσεις, όπως αυτή του γραμματέα του ΚΚΕ εσωτερικού αλλά και της Νεολαίας Λαμπράκη, προσπάθησε πάντα να συνδέσει την πολιτική με τα κινήματα, να μην αφήσει τον στείρο κομματισμό να καταστείλει τον ενθουσιώδη και αυθόρμητο χαρακτήρα της αμεσοδημοκρατικής κινηματικής δράσης, ούτε όμως και το αντίθετο. Είχε πάντα στο μυαλό του την οργάνωση και την αποτύπωση όλων αυτών των δράσεων σε ένα απόφιο και ολοκληρωμένο πολιτικό σχέδιο. Πάλεψε σκληρά μέσα και έξω

από τις οργανώσεις στις οποίες συμμετείχε, ενάντια σε τυχοδιωκτικές πολιτικές και συνεργασίες χωρίς πολιτικό περιεχόμενο. Έτσι μέσα από την πολιτική και προσωπική του δράση ωθούσε κάθε στιγμή τα πράγματα προς αυτό το οποίο είναι σήμερα ο ΣΥΡΙΖΑ, του οποίου ήταν ένθερμος υποστηρικτής και τον οποίο πυροδότησε με την καταλυτική παρουσία του. Ενάντια στη σοσιαλδημοκρατία αλλά και τον σταλινισμό ονειρεύτηκε και αγωνίστηκε για έναν σοσιαλισμό με ελευθερία και δημοκρατία. Δεν παρασύρθηκε ποτέ από λογικές απομονωτισμού και περιχαράκωσης, ούτε και συμβιβάστηκε με την ιδέα μιας μικρής εξωκοινοβουλευτικής κομματικής οργάνωσης. Τάχθηκε ενάντια στη συνθήκη του Μάαστριχτ και αντιστάθηκε στην ευρωπαϊκή ολοκλήρωση με νεοφιλελεύθερους όρους που διαιωνίζουν το έλλειμμα της δημοκρατίας και της πολιτικής εκπροσώπησης, χωρίς να ασπάζεται, ταυτόχρονα, την εθνοκεντρική και πολιτισμική, ευρωφοβική στάση που είχε τότε το ΚΚΕ.

Ο Γιάννης Μπανιάς αποβίωσε στις 29 Μαρτίου 2012, αφήνοντας μέσα από τη διαδρομή και τη στάση του ανεξίτηλη παρακαταθήκη στη ριζοσπαστική αριστερά.

Νατάσα Αναστασιάδου

Πρώτη συνάντηση της ομάδας οικονομολόγων του δικτύου transform!

Παρίσι, 11-12 Απριλίου 2013

Στις 11 και 12 Απριλίου πραγματοποιήθηκε στο Παρίσι η πρώτη συνάντηση οικονομολόγων του δικτύου transform! με τη συμμετοχή ακαδημαϊκών, ερευνητών και πολιτικών στελεχών από επτά χώρες της Ευρώπης (Γαλλία, Γερμανία, Αυστρία, Πορτογαλία, Ελλάδα, Ισπανία, Βέλγιο). Η συνάντηση οργανώθηκε με πρωτοβουλία του transform! και του Ινστιτούτου Νίκος Πουλαντζάς στο πλαίσιο του προγράμματος «Κρίση στην Ευρώπη, κρίση της Ευρώπης», με σκοπό να εδραιώσει την συστηματικότερη επικοινωνία οικονομολόγων που έχουν κατά καιρούς συνεργαστεί με το δίκτυο transform! με διάφορους τρόπους (αρθρογραφία στο περιοδικό transform!, συμμετοχή σε συνέδρια, σεμινάρια, εργαστήρια κ.λπ.).

Η συζήτηση έγινε σε τρία μέρη. Στόχος του πρώτου μέρους ήταν η ανταλλαγή πληροφοριών και απόψεων για την κατάσταση της κρίσης στην Ευρώπη και η εκτίμηση των τακτικών και στρατηγικών στόχων των ευρωπαϊκών ελίτ για τα κεντρικά οικονομικά επίδικα. Τα βασικά ζητήματα τέθηκαν από τον Ρίχαρντ Ντέτγκε-ερευνητή του Ινστιτούτου Βισεντράνσφερ στην Γερμανία- που ήταν δομημένη σε πέντε ενότη-

τες (1. Από τα αποτελέσματα της κρίσης στις αιτίες της, 2. Από τις αιτίες στην πολιτική, 3. Το ζήτημα της ανταγωνιστικότητας, 4. Πανόραμα της κρίσης στην Ευρώπη, 5. Εναλλακτικές πολιτικές προτάσεις). Εκτεταμένη αναφορά έγινε στο ζήτημα της Κυπρου, καθώς και στο ρόλο των γερμανικών ελίτ. Οι περισσότεροι συμμετέχοντες συμφώνησαν ότι η διαχείριση της κρίσης σε βραχυπρόθεσμη βάση κυριαρχεί στην τακτική της Γερμανίας, ενώ δεν διαφαίνονται ριζικές θεσμικές πρωτοβουλίες στο άμεσο μέλλον.

Στο δεύτερο μέρος συζητήθηκε το ζήτημα της ανταγωνιστικότητας ως στρατηγικού στόχου της οικονομικής πολιτικής στην Ευρώπη, στη βάση ενός κειμένου του Ζακ Ριγκοντιά από το γαλλικό Ινστιτούτο Κοπέρνικος.

Στο τρίτο μέρος συζητήθηκαν οργανωτικά θέματα σχετικά με την επικοινωνία της ομάδας, καθώς και τις δυνατότητες συμβολής της στα πολιτικά διακυβεύματα της ευρωπαϊκής Αριστεράς εν όψει ευρωεκλογών, αλλά και πιο άμεσα εν όψει της Εναλλακτικής Συνόδου.

Εκ μέρους του Ινστιτούτου Νίκος Πουλαντζάς συμμετείχαν τα μέλη του Δ.Σ. Βάλια Αρανίτου, Γαβριήλ Σακελλαρίδης και Έλενα Παπαδοπούλου.

Ε.Π.

Από το Δεκέμβριο του 2011, το Ενημερωτικό Δελτίο του Ινστιτούτου Νίκος Πουλαντζάς φιλοξενεί την ενότητα *Ειδήσεις από την Ευρωπαϊκή Αριστερά*. Στην ενότητα αυτή περιλαμβάνονται νέα και ανακοινώσεις που αφορούν τη δραστηριότητα του Κόμματος Ευρωπαϊκής Αριστεράς (ΚΕΑ) και των κομμάτων-μελών της. Τα νέα (κατα)γράφει ο Γιάννης Μπουρνούς, μέλος της Εκτελεστικής Επιτροπής του ΚΕΑ.

ΑΠΡΙΛΙΟΣ 2013

Σύνοδος της Εκτελεστικής Επιτροπής του ΚΕΑ

Σόφια, 19-21 Απριλίου

Στη βουλγαρική πρωτεύουσα διοργανώθηκε στις 19-21 Απριλίου η εαρινή σύνοδος της Εκτελεστικής Επιτροπής του ΚΕΑ, υπό την αιγίδα του κόμματος Βουλγαρική Αριστερά. Στη σύνοδο συζητήθηκαν εκτενώς οι τελευταίες ευρωπαϊκές εξελίξεις μετά τα γεγονότα στην Κύπρο και τονίστηκε η ανάγκη να στηριχθούν και να πολλαπλασιαστούν οι πανευρωπαϊκές πρωτοβουλίες για τη συγκρότηση του μετώπου ενάντια στη λιτότητα, με προτεραιότητα στη στήριξη από τις δυνάμεις του ΚΕΑ της Ευρωπαϊκής Εναλλακτικής Συνόδου, που θα διεξαχθεί στην Αθήνα, στις 7-9 Ιουνίου 2013. Για το λόγο αυτό αποφασίστηκε η επόμενη Σύνοδος Προέδρων του ΚΕΑ να διεξαχθεί στην Αθήνα στις 9 Ιουνίου, ενώ στην Ευρωπαϊκή Εναλλακτική Σύνοδο θα παραστεί και αντιπροσωπεία Ευρωβουλευτών της Ευρωπαϊκής Αριστεράς.

Επιπλέον, στη Σόφια εγκρίθηκαν ομόφωνα πέντε ειδικά ψηφίσματα:

- Για τη στήριξη του ΚΕΑ στη Βουλγαρική Αριστερά εν όψει των πρόωρων εθνικών εκλογών του Μαΐου στη γειτονική χώρα.

- Για τη νίκη του Νικολάσ Μαδούρο και την υπεράσπιση της Μπολιβαριανής διαδικασίας ενάντια στις πρόσφατες κινήσεις αποσταθεροποίησης από τη νεοφιλελεύθερη αντιπολίτευση υπό τη στήριξη ξένων δυνάμεων.

- Για τη διαδικασία εκσυγχρονισμού στην Κούβα.

- Για τη στήριξη του κινήματος ενάντια στην εξόρυξη χρυσού στη Χαλκιδική.

- Για τη σχεδιαζόμενη διμερή συμφωνία ΗΠΑ - ΕΕ για τη δημιουργία ζώνης ελεύθερου εμπορίου.

Από ελληνικής πλευράς, στη σύνοδο της Σόφιας, πέραν των εκπροσώπων του ΣΥΝ (Νατάσα Θεοδωρακοπούλου και Γιάννη Μπουρνού) και της ΑΚΟΑ (Όλγα Αθανίτη) στην ΕΕ του ΚΕΑ, συμμετείχε και αντιπροσωπεία του Τμήματος Ευρωπαϊκής Πολιτικής του ΣΥΡΙΖΑ, αποτελούμενη από τα μέλη της Γραμματείας του Τμήματος, Θεοδώρα Σταθούλια, Γιώργο Βασιλειάδη και Γιώργο Βερβέρη, καθώς και αντιπροσωπεία της ΚΟΕ (Ερρίκος Φινάλης, Βασίλης Χατζηλάμπρου),

που πρόσφατα υπέβαλλε αίτηση ένταξης στο ΚΕΑ με καθεστώς παρατηρητή. Στο περιθώριο της συνόδου της Σόφιας, η ελληνική αντιπροσωπεία είχε συνάντηση με τον επιτετραμμένο και το διπλωματικό προσωπικό της ελληνικής πρεσβείας, ενώ εκπρόσωποι του ΣΥΡΙΖΑ παραχώρησαν συνεντεύξεις σε ραδιοφωνικούς σταθμούς εθνικής εμβέλειας και στον ανταποκριτή του Αθηναϊκού Πρακτορείου Ειδήσεων στη Βουλγαρία.

Την Κυριακή 21/4, μετά το τέλος των εργασιών της Συνόδου, η Βουλγαρική Αριστερά και το ΚΕΑ παραχώρησαν κοινή συνέντευξη τύπου στα βουλγαρικά ΜΜΕ, ενώ ακολούθησε δημόσια προεκλογική εκδήλωση της Βουλγαρικής Αριστεράς, στην οποία συμμετείχαν και εκπρόσωποι του ΚΕΑ.

Αποστολή του ΣΥΡΙΖΑ στην Πορτογαλία

Λισαβόνα, 25-26 Απριλίου

Στην πορτογαλική πρωτεύουσα βρέθηκε κατά την 39η επέτειο της Επανάστασης των Γαρυφάλων ο πρόεδρος της ΚΟ του ΣΥΡΙΖΑ και αντιπρόεδρος του ΚΕΑ Αλέξης Τσίπρας, επικεφαλής αντιπροσωπείας του κόμματος, αποτελούμενης από τον Χάρη Γολέμη (μέλος της Κ.Ε. και διευθυντή του Ινστιτούτου Νίκος Πουλαντζάς), τον Ρούντι Ρινάλντι (μέλος της Συντονιστικής Γραμματείας) και τον Ζώη Πετπέ (μέλος της Κ.Ε. και της Διοίκησης της ΓΣΕΕ).

Κατά την επίσκεψη στην Πορτογαλία, η αντιπροσωπεία του ΣΥΡΙΖΑ-ΕΚΜ είχε την ευκαιρία να πάρει μέρος στην καθιερωμένη διαδήλωση, που φέτος χρωματίστηκε έντονα από την αντίσταση στα προγράμματα λιτότητας της πορτογαλικής κυβέρνησης και της τρόικας, ενώ το βράδυ της 25ης Απριλίου ο Αλέξης Τσίπρας ήταν ομιλητής σε κεντρική δημόσια εκδήλωση του Αριστερού Μπλοκ, στην οποία μίλησαν επίσης ο Ζοάο Σεμέδο (συμπρόεδρος του κόμματος), η Ζοάνα Μορτάγκουα (μέλος της Πολιτικής Επιτροπής), η Μαρίζα Ματίας (ευρωβουλευτής και αντιπρόεδρος του ΚΕΑ).

Η ελληνική αντιπροσωπεία είχε διμερείς συναντήσεις με τις ηγεσίες του Αριστερού Μπλοκ και του Σοσιαλιστικού Κόμματος, τον γ.γ. της συνδικαλιστικής συνομοσπονδίας CGTP, Αρμένιο Κάρλος, καθώς και

με ομάδα αριστερών και προοδευτικών οικονομολόγων και πανεπιστημιακών. Ο Χάρης Γολέμης, με την ιδιότητα του διευθυντή του ΙΝΠ, είχε συνάντηση με το Ινστιτούτο Cultra, ενώ ο Ζώης Πετπέ συμμετείχε σε διεθνή συνάντηση εκπροσώπων ευρωπαϊκών κινημάτων στις 26/4, με αντικείμενο συζήτησης τη διοργάνωση πανευρωπαϊκών κινητοποιήσεων την 1η Ιουνίου (βλ. παρακάτω). Η ελληνική αντιπροσωπεία ενημέρωσε όλους τους κοινωνικούς και πολιτικούς φορείς για τη διοργάνωση της Ευρωπαϊκής Εναλλακτικής Συνόδου στην Αθήνα, στις 7-8 Ιουνίου. Τέλος, ο πρόεδρος του ΣΥΡΙΖΑ είχε τηλεφωνική επικοινωνία με τον πρώην πρόεδρο της Πορτογαλίας Μάριο Σοάρες.

Διαβάστε περισσότερα:

- <http://left.gr/news/o-syriza-stin-portogalia-na-rixoyme-ti-diktatoria-ton-trapeziton>

- <http://left.gr/news/o-tsipras-stin-epeteio-tis-epanastasis-ton-garyfallon-xekinaei-i-anoixiton-laon-toy-notoy>

- <http://left.gr/news/alexis-tsipras-eyropaiki-synodos-koryfisgia-tin-anadiarthrosi-toy-dimosiyo-hreoyis-tis>

Η ομιλία του Αλέξη Τσίπρα στην επετειακή εκδήλωση του Μπλόκο της Αριστεράς: http://www.youtube.com/watch?v=Sjq1PU_dK8I

Το ΚΕΑ στο Φόρουμ Υψηλού Επιπέδου Πολιτικών Κομμάτων Κίνας-Ευρώπης

Κίνα, 22-23 Απριλίου

Στην πόλη Σουτζού της Νοτιοανατολικής Κίνας διεξήχθη στις 22-23 Απριλίου το 4ο Φόρουμ Υψηλού Επιπέδου Πολιτικών Κομμάτων Κίνας-Ευρώπης, υπό την αιγίδα του Τμήματος Διεθνών Σχέσεων της Κεντρικής Επιτροπής του Κομμουνιστικού Κόμματος Κίνας.

Στο Φόρουμ, που είχε κεντρικό τίτλο «Προωθώντας την Αμοιβαία Επωφελή Συνεργασία και τις Καινοτομίες στις σχέσεις Κίνας-Ευρώπης», συμμετείχαν 63 εκπρόσωποι από την Κίνα και 104 εκπρόσωποι ευρωπαϊκών πολιτικών κομμάτων.

Η αντιπροσωπεία του Κόμματος της Ευρωπαϊκής Αριστεράς που ταξίδεψε στη Σουτζού αποτελούνταν από τους Γιάννη Μπουρνού (μέλος της Κεντρικής Επιτροπής του ΣΥΡΙΖΑ και της Εκτελεστικής Επιτροπής του ΚΕΑ), Πατρίκ Λε Γιαρίκ (ευρωβουλευτή του γαλλικού Μετώπου της Αριστεράς και διευθυντή της εφημερίδας «Ουμανιτέ» του Γαλλικού Κομμουνιστικού Κόμματος) και Φλόριαν Βίλντε (μέλος του Ομοσπονδιακού Συμβουλίου του γερμανικού Die Linke).

Στο Φόρουμ βρέθηκαν και αντιπροσωπείες κομμάτων-παρατηρητών του ΚΕΑ και πιο συγκεκριμένα του ΑΚΕΛ, του Κομμουνιστικού

Κόμματος Βοημίας-Μοραβίας και του Κόμματος Ιταλών Κομμουνιστών.

Κατά τις εργασίες του Φόρουμ, ο Γιάννης Μπουρνούς ήταν ένας εκ των ευρωπαϊών σχολιαστών σε στρογγυλό τραπέζι με θέμα «Ο δρόμος της Κίνας προς την ειρηνική ανάπτυξη και η συνεργασία Κίνας-Ευρώπης στις Διεθνείς Σχέσεις», ενώ, στο πλαίσιο της επίσκεψης στην Κίνα, είχε συνάντηση με τον Έλληνα πρόξενο στη Σανγκάη την Τετάρτη 24 Απριλίου.

Διεθνής συνάντηση για τη διοργάνωση πανευρωπαϊκών διαδηλώσεων την 1η Ιουνίου 2013

Λισαβόνα, 26 Απριλίου

Διεθνής συνάντηση εκπροσώπων ευρωπαϊκών κινημάτων διοργανώθηκε στη Λισαβόνα στις 26 Απριλίου, με στόχο τον προγραμματισμό μιας ημέρας πανευρωπαϊκών κινητοποιήσεων ενάντια στην τρόικας και τα προγράμματα λιτότητας.

Ακολουθεί η κοινή ανακοίνωση των συμμετεχόντων στη συνάντηση της Λισαβόνας:

Οι λαοί ενωμένοι ενάντια στην τρόικας: Διεθνείς κινητοποιήσεις την 1η Ιουνίου

Η Ευρώπη δέχεται βίαιη επίθεση από το χρηματοπιστωτικό κεφάλαιο, που εκπροσωπείται από την τρόικας (ΔΝΤ, ΕΚΤ, Ευρωπαϊκή Επιτροπή) και από τις διαδοχικές κυβερνήσεις που εφαρμόζουν εναρμονισμένες πολιτικές με αυτούς τους φορείς, περιφρονώντας και καταστρέφοντας τους λαούς.

Γνωρίζουμε πως αυτή η επίθεση γίνεται για να τσακιστούν οι λαοί και να γίνουν σκλάβοι του χρέους και της λιτότητας.

Αυτή η επίθεση γίνεται σε όλη την Ευρώπη και πρέπει να ηττηθεί από ένα διεθνή αγώνα.

Καθένας από εμάς, σε κάθε χώρα, σε κάθε πόλη, σε κάθε σπίτι, με τις ιδιαιτερότητές μας, αισθάνεται άμεσα τα

μέτρα που εξολοθρεύουν τα δικαιώματα που κερδήθηκαν εδώ και δεκαετίες, τα μέτρα που επιδεινώνουν την ανεργία, ιδιωτικοποιούν κάθε τι που μπορεί να παραγάγει κέρδος και αφαιρούν τη λαϊκή κυριαρχία των χωρών, στο πλαίσιο της προπαγάνδας περί «εξωτερικής βοήθειας». Είναι επείγουσα ανάγκη να ενώσουμε τις δυνάμεις μας για να παλέψουμε ενάντια σε αυτή την επίθεση.

Η έκκληση που απευθύναμε για μια αποκεντρωμένη διεθνή διαμαρτυρία έχει διακινηθεί από δεκάδες κινήματα στην Ισπανία, τη Γαλλία, την Ιταλία, την Ελλάδα, την Κύπρο, την Ιρλανδία, την Αγγλία, τη Σκωτία, τη Γερμανία και τη Σλοβενία. Πολλοί αγωνιστές, από διάφορες ευρωπαϊκές χώρες, ήταν παρόντες στη συνάντηση της 26ης Απριλίου, στη Λισαβόνα, όπου συζητήθηκε η διεθνής αυτή πρόταση.

Τελικώς, καταλήξαμε σε συμφωνία για τη διοργάνωση μιας διεθνούς κινητοποίησης διαμαρτυρίας την 1η Ιουνίου, με το σύνθημα «Οι λαοί ενωμένοι ενάντια στην τρόικα!».

Αυτή είναι η αρχή μιας αποκεντρωμένης, περιεκτικής και συμμετοχικής διαδικασίας. Θέλουμε να την οικοδομήσουμε συλλογικά, ενώνοντας όλες τις διαθέσιμες δυνάμεις. Στο εξής, η ημερομηνία της 1ης Ιουνίου θα εξαπλωθεί σε ευρωπαϊκή κλίμακα, και καλούμε καθέναν και καθεμία να συμμετέχει σε αυτή τη διεθνή κινητοποίηση ενάντια στην τρόικα και ενάντια στη λιτότητα, για να πάρουν οι λαοί τον έλεγχο της ζωής τους.

Καλούμε όλους τους πολίτες, με ή χωρίς κόμμα, με ή χωρίς δουλειά, με ή χωρίς ελπίδα, να ενωθούν μαζί μας. Καλούμε όλες τις πολιτικές οργανώσεις, τα κοινωνικά κινήματα, τα συνδικάτα, τα κόμματα, τις συλλογικότητες, τις άτυπες ομάδες, να ενωθούν μαζί μας.

Θέλουμε να συνεχίσουμε και να διευρύνουμε τις επαφές μας, τόσο σε εθνικό όσο και σε διεθνές επίπεδο, γιατί γνωρίζουμε ότι μόνο το άθροισμα των φωνών μας μπορεί να σταματήσει τα νέα κύματα λιτότητας που ετοιμάζονται. Οι λαοί της Ευρώπης έχουν αποδείξει σε αρκετές στιγμές ότι δεν είναι διατεθειμένοι για περισσότερες θυσίες, στο όνομα ενός μέλλοντος που δεν θα έρθει ποτέ. Έχει έρθει η ώρα για μια μαζική επίδειξη της ικανότητας αυτών των λαών να συντονίζουν τον αγώνα ενάντια σε αυτές τις πολιτικές.

Από το Βορρά στο Νότο της Ευρώπης, να βγούμε στους δρόμους ενάντια στη λιτότητα!

Για να μαθαίνετε τα νέα του Ινστιτούτου
Νίκος Πουланτζάς εγγραφείτε στο μηνιαίο
ενημερωτικό δελτίο στέλνοντας μήνυμα στην
ηλεκτρονική διεύθυνση :

info@poulantzas.gr